

4 — NEE, HET IS NIET OKÉ

Van een seksueel getinte opmerking tot een stiekeme hand op je bil: 55 procent van de vrouwen heeft te maken gehad met seksuele intimidatie op de werkvloer – en dat móet stoppen. Wat kun je zelf doen als het jou overkomt?

“Jeetje wat zie jij er lekker uit in die rok.” “Als ik jouw vriend was, zou ik wel

weten wat ik met jou zou doen.” “Als ik je nu gewoon even heerlijk pak, wie zullen ze geloven, jou of mij?” “Je moet wel iets doen voor die promotie.” Zomaar wat uitspraken die vrouwen op de werkvloer naar het hoofd geslingerd kregen. En dit is nog maar het topje van de ijsberg. Niet alleen omdat er in het filmpje van executive coach voor vrouwelijke leiders Carla Clarissa van Stralen nog veel meer voorbeelden worden genoemd, maar ook omdat de cijfers dat laten zien. Volgens Europees onderzoek, dat Van Stralen in haar boek *Born to change the game* aanhaalt (in juni in de winkels), heeft 55 procent van de vrouwen seksuele intimidatie ervaren sinds de leeftijd van 15 jaar. Dit percentage is zelfs 75 procent onder vrouwen in gekwalificeerde beroepen of in topmanagement, om de doodsimpele maar shocking reden dat ze met nóg meer mannen te maken hebben. Denk aan een belangrijke klant die een hand op haar been legt tijdens een werkdiner of haantjes in het managementteam die schunnige opmerkingen maken. Nederlandse cijfers zijn er ook: vakbond CNV deelde in juni 2021 dat bijna een derde van de werkende vrouwen te maken heeft gehad met aanranding of

een andere fysieke vorm van seksuele intimidatie op het werk. 61 procent had seksueel getinte opmerkingen te verduren.

VERZWEGEN

Verbazen deze cijfers ons? Niet echt. De meeste vrouwen weten allang dat seksueel wangedrag echt niet alleen is voorbehouden aan entertainmentprogramma's als *The Voice*. Vele vrouwen hebben stilzwijgend een seksistische opmerking hier of een verkeerde hand daar geslikt. En precies het feit dat we het maar zijn gaan slikken, is wat investment manager Noortje Draper (35) zo erg vindt. “De verhalen over seksueel grensoverschrijdend gedrag die nu naar boven komen, kent iedere vrouw. Maar we verzwegen ze, omdat we het zijn gaan zien als normaal, als iets waar je maar mee te dealen hebt. Ik deel mijn verhaal hier dan ook om bewustwording te creëren en duidelijk te maken: seksuele intimidatie is níet oké.” Zelf heeft ze er meerdere malen mee te maken gehad, bijvoorbeeld toen ze als enige vrouw tussen oudere mannen werkte. “Ik vroeg een van die mannen om uitleg en hij zei dat ik die alleen kon krijgen als ik op zijn schoot ging

**‘IN ÉÉN
KLAP WERD
IK ALS
VROUW
BUITEN DE
GROEP GEZET’**

zitten. Ik stond perplex en dacht: het is vast een grapje. Dat was het dus niet. Ik ben normaal best wel ad rem, maar ik wist nu niet wat ik moest zeggen of doen. Vooral omdat alle mannen eromheen, inclusief mijn begeleider, het een leuk idee vonden en serieus verwachten dat ik gehoor zou geven aan die oproep. Daar sta je dan. Hoe kon het dat ik de enige was die dit niet oké vond en de rest niks deed? In een klap werd ik als vrouw buiten de groep gezet.”

MACHTSSPEL

Noortje begon door deze ervaring aan zichzelf te twijfelen. “Ik dacht: iedereen vond het normaal, dus het moet wel aan mij liggen. Ik kleedde me altijd vrouwelijk, droeg mijn haar los. Doe dat maar niet meer, zei ik tegen mezelf. Ik ging degelijke kleren dragen en zelfs mijn woordkeuze werd formeel. Dat ik door mezelf te verstoppen juist een gedeelte van mijn kracht verloor, had ik niet door.” Van Stralen hoort verhalen als die van Noortje ‘ontzettend vaak’. “Om te overleven in een door mannen gedomineerd systeem, gaan vrouwen hun lichaam uitzetten en in hun hoofd leven. Zo denken ze seksuele toenaderingen te voorkomen. Maar seksuele intimidatie heeft niks met sex te maken, maar met het verlangen om jou eronder te krijgen. Het is een machtspeel. Door je vrouwelijkheid te verstoppen, zet je een enorme bron van kracht uit. Je hebt die sterke verbinding met je lichaam en intuïtie

juist nodig om te voelen: dit lijf is van mij en ik accepteer geen enkele opmerking daarover." Er zijn volgens Van Stralen twee manieren om dat duidelijk te maken. "Of je zegt *en public* dat je niet wilt dat dat soort dingen met jou wordt besproken óf je zegt heel duidelijk: 'Jóu wil ik straks even spreken' en daarna neem je die persoon apart. Iedereen begrijpt daardoor dat je dat soort opmerkingen niet accepteert." Wat als je uit angst helemaal dichtklat? "Sla jezelf dan niet voor je kop, maar besef dat je geïntimideerd bent geraakt. Zoek support en deel je verhaal met anderen. Je kunt achteraf alsnog duidelijk maken dat je die opmerking denigrerend vond."

CULTUUR VERANDEREN

Noortje was enorm geholpen door deze inzichten. "Ik weet

nu: je moet juist stevig in je lichaam verankerd zijn om grenzen te kunnen stellen. Vroeger zou ik gedacht hebben: ach, zo is de cultuur nu eenmaal, en mijn mond hebben gehouden. Nu zeg ik: nee, dit kán niet, die cultuur moet veranderen." En daar hebben we volgens Van Stralen niet een vertrouwenspersoon, maar de baas voor nodig. Van Stralen: "Macht luistert naar macht. Dat is de enige manier om het systeem te beïnvloeden, want mannen kijken in een masculiene hiërarchische omgeving naar boven. Als jij wilt dat een machthebber gecorrigeerd wordt, dan moet je dat laten doen door de persoon boven hem. Als je niet bij je leidinggevende terecht kunt, dan ga je naar de baas van je baas. Als het uiteindelijk bij de CEO terechtkomt, dan is het een duidelijk signaal dat

'OKÉ WAS HET NOOIT, MANNEN KWAMEN ER ALLEEN MEE WEG'

er in die lijn daarvoor iets niet goed zit en dat dat aangepakt moet worden. Je kunt het ook samen met HR of collega's bespreekbaar maken." Het is dan ook van groot belang dat vrouwen hun ervaringen met elkaar delen. Van Stralen: "Dan is het nóg duidelijker dat het in de cultuur van dat bedrijf zit. De advertentie van de vrouwen van Talpa aan John de Mol was een mooi voorbeeld van een sterke tegenmacht. Hij gaat daardoor nu het gesprek met ze aan. Of nodig met elkaar de CEO uit en vertel welke geluiden jullie in het bedrijf horen. Als het goed is, heeft een organisatie al vastgelegd welk gedrag wel en niet acceptabel is en waarderen ze feedback."

INNERLIJKE SEKSIST

Waarom lijkt er zoveel jaar na #metoo eigenlijk nog steeds niks veranderd? Van Stralen: "Al duizenden jaren leven we in een patriarchale samenleving. Wij vormen pas de tweede generatie vrouwen die een actieve leiderschapsrol oppakken. Mannen die het idee hebben dat macht onderdeel van hun mannelijkheid is, voelen zich hierdoor minderwaardig. Dat kan leiden tot grensoverschrijdend gedrag. Daarnaast doet het wat met je brein als je altijd veel macht hebt gehad: je gaat geloven dat je beter en slimmer bent dan anderen en dat alle vrouwen op je zitten te wachten." Daarnaast speelt er nog iets: mannen én vrouwen laten zich in onze patriarchale samenleving onbewust leiden door hun innerlijke seksist. Van Stralen: "Vrouwen denken: was het echt zo erg, een grapje moet toch kunnen, was mijn kleding misschien te uitdagend? Ook daarmee houden we dit systeem in stand. Versla die innerlijke seksist dus." En mannen die nu denken: pfff, er zijn ook nog *good guys* hoor? Van Stralen: "Ik word niet goed van mannen die dat roepen. Wat héb ik daaraan als jij niks zegt als je het ziet gebeuren? Vaak denken ze: de baas zegt er niks van, dus ik houd ook maar mijn mond. Maar je hebt ook nog je eigen morele kompas en autonomie. Alleen sámen kunnen we grensoverschrijdend gedrag aanpakken." Ook Noortje had het enorm geholpen 'als ten minste iemand was opgestaan en had gezegd: dit kan niet, dit is niet oké'. En dat is het ook nooit geweest. Mannen kwamen er alleen mee weg. ■